

Jan Dhondt

Geschiedenis van de socialistische arbeidersbeweging in België

Geschreven: 1960-1967

Bron: S.M. Ontwikkeling nr. 144 Antwerpen (Een reeks bestaande uit losstaande maar genummerde delen, geschreven door verschillende auteurs (zie het einde van het *Woord vooraf*) over verschillende onderwerpen

Transcriptie: Valeer Vantyghem/Adrien Verlee

Deze versie: spelling

HTML en contact: [Adrien Verlee](#) voor het Marxists Internet Archive, maart 2009

Laatste bewerking: 28 maart 2009

Inhoudsopgave

[Woord vooraf](#)

[De opkomst van de burgerij als politieke macht en de groei van de arbeidersstand \(1789-1856\)](#)

[De eerste organisaties van de arbeiders 1800-1850](#)

[Sociale wetgeving en voorzorg 1830-1850](#)

[Besluit 1830-1850](#)

[Algemeen kader 1850-1875](#)

[De socialistische beweging 1856-1875](#)

[De strijd der arbeiders 1856-1875](#)

[De sociale wetgeving 1848-1875](#)

[Besluiten 1850-1875](#)

[Besluiten 1876-1885](#)

[Algemeen kader \(1885-1914\)](#)

[Inwendige strijd over de te volgen tactiek \(1885-1914\)](#)

[Sociale wetgeving 1885-1914](#)

[Eindbeschouwingen](#)

Woord vooraf

Het verleden, vooral waar het ons zo ogenschijnlijk beïnvloedt, fascineert de mens: gedenken is beter begrijpen. De vijfenzeventigste verjaardag van de Belgische Socialistische Partij mocht niet voorbijgaan zonder bezinning over groei en ontplooiing van het Belgische socialisme. Dit boek beoogt een dergelijke bezinning voor iedereen. Welke redenen gaven aanleiding tot zijn ontstaan, hoe groeide het, en wat zijn de toekomstmogelijkheden? Vragen die men gemakkelijk stelt, doch veelal moeilijk kan beantwoorden. Nochtans bestaat voor socialisten geen diepere noodzaak dan zich voortdurend te bezinnen over de theoretische waarden van het socialisme en over de wisselwerking tussen blijvende beginselen en concrete toestanden, die het leven van een Partij uitmaken.

Indien dit werk een eigenschap mag opeisen, is het deze: de auteurs hebben ernaar gestreefd oorspronkelijk en reëel te zijn, en bovenal de diverse fundamentele aspecten van die sociale strijd te behandelen. Of zij daarin geslaagd zijn, zal de lezer zelf dienen uit te maken: de wil echter om de werkelijkheid zo volledig mogelijk te benaderen is bestendig aanwezig. Dit was geen eenvoudige taak. Voor geen enkele van de politieke bewegingen is de documentatie zo schraal en zo fragmentarisch. Mannen van de daad, eerder dan archivariissen, steeds opgezwepen door de zich dagelijks dringend stellende sociale problemen, hebben de socialisten nimmer documenten langer bewaard dan strikt noodzakelijk.

Vermoedelijk uitgeput door het harde gevecht, waren er maar heel weinigen onder hen, die in de herfsttij van hun leven gedenkschriften publiceerden. Niet alleen de meeste politieke pamfletten, maar ook sommige socialistische dag- en weekbladen zijn spoorloos verdwenen. In andere gevallen vindt men soms nog een gedeeltelijke verzameling. Laten we dus deze kans benutten om al wie documenten bezit (geschreven of gedrukt) die van belang kunnen zijn voor de geschiedenis van de arbeidersbeweging, te verzoeken dergelijke documenten aan een bibliotheek te schenken: wat men thuis bewaart loopt vroeg of laat gevaar te worden vernietigd!

De arbeidersbeweging houdt veel directer dan de geschiedenis van de rechtse politieke partijen verband met de economische en sociale evolutie: vandaar onze bijzondere belangstelling voor deze vraagstukken. Doch aldus hebben wij ons een nieuwe last op de schouders geladen: de sociaaleconomische geschiedenis van ons land in de XIXe eeuw is immers slecht bekend.

Het is voor mij een bijzondere vreugde geweest, te constateren dat een hele schare wetenschappelijke vorsers — meestal jonge historici en economen — bereid bleek, en wat meer is, in staat bleek om met gezag deze problemen te behandelen. De jeugd van de medewerkers houdt een belofte in die hopelijk zal worden ingelost met de honderdste verjaardag van de Belgische Socialistische Partij.

Met aandrang wijzen wij er op dat dit prachtige boek in onze ogen niet een eindpunt is, maar een *uitgangspunt*. Men zal er, naar wij hopen, een uiteenzetting vinden, die de integrale

weergave is van de huidige stand van zaken van het wetenschappelijk onderzoek. Alle voortekenen echter wijzen er op dat het wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van het socialisme zich thans pas goed begint te ontwikkelen en wellicht in de eerstkomende jaren zeer grote resultaten zal opleveren. Moge dit werk dan ook voor de wetenschapsmens de grondslag brengen voor een verdiept onderzoek. Moge het anderzijds aan de belangstellende lezer een beeld brengen van *wat geweest is* om aldus zijn inzicht te verdiepen in *wat aan het worden is*.

Prof. Dr. J. Dhondt

Werkten mee: Nic Bal, Jan Craeybeckx, Denise Deweerdt, Pieter Frantzen, J. Kruithof, Julien Kuypers, Adolf Molter, Marcel De Neckere, José D. Neirinck, Michel Oukow, Leo Picard, M.H. Vloeberghs, Leo Voet, Emiel Wellekens.
